ה: כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

פי' הרא"ש

אלא לבר פדא קשיא. דל' חסר א' סגי[ל] דמגלח ומביא קרבנותיו ואסור ביין וכטומאה עד שיביא קרבנותיו והוא ליה כפרה דנזיר טהור נמי בעי כפרה על שציער עצמו מן היין משום הכי קתני ל' לפי שגם ביום ל' אסור עד שיגלח ויביא קרבנותיו והשתא לבר פדא סתם נזירות כ"ט יום ומגלח ביום ל' וכמסקנא לא קאי הכי: בשלמא לרב מתנא ניחא כיון דסתם נזיר ל' יום אינו מגלח עד ששלים כל ימי נזירותו. אלא לבר פדא קשיא דמיום כ"ט שליפו ימי נזירותו וביום ל' יגלח והוה מצי לשנויי לאלתר נעשה כאומר שלימים אלא ניחא ליה לאקשויי מיסיפא ולאיכותי דע"כ אמרינן הכי: אם גילח יום ל' יצא. ואם איתא דנזיר ל' יום אמאי יצא כיון דאכתי לא שלים נזירותיה. אלא סיפא ע"כ מסייע ליה לבר פדא. הילכך רישא אית לך לפורושי דנעשה כאומר שלימים. כלומר אע"ג דסתם נזירות כ"ט יום נזרו חכמים בין שאמר הריני נזיר סתם ובין שאמר הריני נזיר כ"ט יום שיהא נזיר ל' יום לפי שמנהג הזה הוא בבני אדם מאחר שסתם נזיר הוא סותר למניין ל' רק חסר יום א' הנודר נזירות מפרש ל' יום שהוא מנין שלם לכך נזרו בכולן ל' יום ויגלח ביום ל' וא'. אבל אם גילח ביום ל' יצא. והאי דקאמר באומר שלימים לאו דוקא דלבר פדא ליה ליה מקצת היום ככולו אלא הכי קאמר נעשה כאומר דבר שמשמע שלימים וחיינו ל' יום: קסבר האי תנא מקצת היום ככולו וכיון שנהג מקצת נזירות ביום ל' אם גילח בו ביום יצא. ומי' לכתחילה אמרו חכמים שלא יגלח בו ביום כיון שהוא ממנין נזיר והשתא ליכא מידי בעיקר נזיר בין רב מתנא לבר פדא דלתרוייהו מדאורייתא מגלח ביום ל' ומדרבנן אינו מגלח אלא עד יום ל"א אלא בהא פליגי דלבר פדא מיום כ"ט שלמו ימי נזירותו יאם נטמא יום ל' קודם הבאת קרבנותיו אינו סותר מדאורייתא אלא מדרבנן ואינו מביא קרבן. ולרב מתנא יום שלשים מן המנין אלא דמקצת היום ככולו יאם נטמא קודם הבאת קרבנותיו סותר מדאורייי יי"מ דוקא קאמר בר פדא נעשה כאומר שלימים הייינו דוקא היכא דקאמר הריני נזיר בסתם אבל אם אמר הריני נזיר כ"ט יום מגלח ביום ל' ואיכא ביניהו טובא. אם גילח יים ל' לא יצא. בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא ומשני הכא ידאי דאמר שלימים. פי' כיון דאמר ל' יום הרי באילו אמר שלימים. אית מפרים דנרסי הכי ולא הוירא הא גירסא דהיאך קאמר לרב מתנא ניחא ליה הך מתני' סיפא דהך מתני' דאוקי לה רב מתנא

מסורת הש"ס

סתם נזירות כ"ט יום אע"ג דממלא שלשים וכשאתה יורד למניינם יש לומר דנזר אלהיו על דאשו לא הוי ממניינא דהוה לשון כתר כדמתרגמינן כלילא: **הנהו** לדרשא. וקיין דאתיין לדרשא לא מלטרפין למניינא ומנינן להו מכ"ע: **מלמד** שהנזירות חל על הנזירות. ודאי נרחה דאם אמר הריני נזיר ונזיר לא אילטריך דמשמע שפיר כשיעלים נזירותו הראשון דמתחיל ומונה נזירות שני וכי אילטריך קרא להיכא דאמר הריני נזיר נזיר היום ונזיר דהוה לן למימר לא חיל עליה אלא חד נזירות כיון דאמר היום להכי אילטריך קרא מיותר שהנזירות חל על הנזירות:

הואיל ואיבא חד מינייהו דלאו לדרשא. או אחד מו עשרה ולאו דוקא חד מדהכוא למניינא כולהון למניינא ונהי דאיכא כהו דרשא מכל מקום אתו למניינא: **תנן** סתם נזירות שלשים יום וכו' אלא לבר פדא קשיא. דמשמע שהתנא משן נזירות דאורייתא אתא לאשמועינן ומשני כיון דאיכא יום אלתין דמגלח ומייתי קרבנות ואסור לשתות ביין וליטומא למתים עד שמביא קרבנותיו משום הכי [תני] תלתין יומין דמשן הנזירות עד תלתין יומי כי לכתחילה לי אפשר להביא קרבנותיו בכ"ט אפילו לבר פדא אלא ביום שלשים (הוא ליה [כפרה]) דאפילו נזיר טהור קלת מוטא הוא שציער עצמו מן היין): **מגלח** לשלשים וא' יום כו' אלא לבר פדא קשה. דהוה ליה לגלח ביום [ל'] דשלמו נזירות בכ"ט יום: **אמר** לך בר פדא אימא סיפא ואם גילח ביום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה. ורישא דקאמר לכתחילה[1] כשיאמר שלשים יום שלימין להיות נזיר לי אפשר לו לגלח ביום שלשים וגזרו חכמים כשאומר נזיר סתם דלכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים וא' אבל בדיעבד אם גילח ביום ל' יצא שכן דינו דאורייתא דסתם נזיר יגלח ביום שלשים ואם תאמר אמאי אילטריך למימר גזירה אטו היכא דאמר שלימים לימא גזירה אטו היכא דאמר שלשים יום בלא שלימים דהכי מוכח בסמוך בפירכא שניה דלבר פדא ליה מקלת היום ככולו כי אמר שלשים דמדאורייתא צריך לגלח ביום ל' ואחד יש לומר דמשום דשני לקמן לרב מתנא כאומר שלימים דהתם ליכא לשנויי בלישנא אחרינא דאשמועינן כשאומר לשון מיותר ל' יום כלילו[2] אמר שלימין [דנזיר] מקלת[3] היום ככולו ואילטריך לאומרי שלימים קמשני נמי בהא לישנא לבר פדא: **ולרב** מתנא קשיא סיפא קבבר מקצת היום בבולו. הילכך אם גילח ביום שלשים יצא כיון שעשה מקצת היום בנזירות ומיהו לכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים ואחד ולבר פדא ליה ליה מקצת היום ככולו דא"כ אפילו ביום כ"ט אם גילח יצא א] והתנא אמר ביום שלשים אם גילח יום[5] שלשים יצא: **תנן** הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום שלשים לא יצא. בשלמא [1] לי דוקא יום שלשים לבר פדא ליה מקצת היום ככולו ניחא אע"ג דלעיל קאמר אם גילח יום שלשים יצא התם הוא דסתם נזירות קביל עליה דהוי כ"ט אבל הכא דאמר שלשים יום משן נזירות כל שלשים יום הלכך אם גילח ביום שלשים לא יצא דלית ליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא קשה דאע"ג דאמר ל' יום הא סבירא ליה [דאמריגן] מקצת היום ככולו ואם גילח ביום שלשים אמאי לא יצא ומשני בגאומר שלימים פירוש אף על גב דמתניתין סתמא קתני [שלשים] יום אפילו הכי כיון דאמר שלשים יום ליישנא יתירא הוא דאפילו סתם לרב מתנא הוי שלשים יום וכי אמר הריני שלשים יום הוי כאילו אמר שלימים וליכא למימר מקצת היום ככולו ולכך אם גילח ביום שלשים לא יצא: **ואת** השניה ביום ס"א בשלמא לרב מתנא ניחא. כשיגלח הראשונה ביום שלשים ואחד נגמר נזירות ומתחיל נזירות שני בו ביום מידי דהוי אאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום שעולה לו אותו יום ליום שלם הלכך ביום ס' כלו כ' נזירות ובסמ"ל מגלח על השניה ומגלח דכל מגלחת ביום שלשים וא' וכ"ת סוף סוף מאי קמ"ל מתני' לרב מתנא הא בריש קתני בהדיא לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד הא לא קשיא דסיפא אתא לאשמועינן דיום ל' עולה לכאן ולכאן כדמסיק לקמן בשיטויא אלינא דרב מתנא והא לא שמעינן מריש אלא לבר פדא קשה מריש שמגלח על הראשונה ביום ל' [ואחד] ועל השניה ביום ס' [ואחד] ואע"ג דאקשינן לבר פדא מריש כי האי וכבר שני ליה מדרבנן[6] גזרו לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד ואם כן מאי [הדר] פריך ליה דרך הש"ס כן להקשות בעין קושיא דראשונה ולתרלו בעין תירוץ דראשון ובגד שישמעינו קלת חידוש מה שלא שמעינו בריש והא"ג איכא קלת חידוש בסיפא לבר פדא שאין בריש דכדנפקא לן לקמן במסקנא דתירוצא דמשמעינו דמקצת היום ככולו לבר פדא בתחילת הנזירות כאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום אע"פ שאותו חידוש לא מתפרש בסיפא לבר פדא צריכין אנו למימר שהש"ס סומך על כך: עוד סיגגון אחר בשלמא לרב מתנא ניחא (הא) כלומר הא דקתני שמגלח כל נזירות ביום שלשים ואחד דהיינו הראשונה ביום שלשים ואחד דהשניה ביום ס"א ואע"ג דשמעינן בריש דמגלח ביום שלשים ואחד סיפא אילטריכא ליה לאשמועינן דיום שלשים עולה לכאן ולכאן לב' נזירות כדמסיק לקמן אלא לבר פדא קשיא אף על גב דלבר פדא נמי צריך לגלח ביום שלשים ואחד מדרבנן כדשני לעיל מכל מקום מיקשי לבר פדא מייתור

וכר פדא אמר לך ליכא חד מינהון דלאו לדרשא אלא מדההוא למניינא כולהו נמי למניינא תנן סתם נזירות שלשים יום בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו משום הכי תנא שלשים [1]תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח ליום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה רישא נעשה כאומר שלימין ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר [2]מקצת היום ככולו [3] תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום ל' לא יצא באומר שלימין [4]תנן מי שנזר ב' נזירות מגלח את הראשונה יום ל' ואחד והשניה ליום ששים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא

פעם שניה. אי נמי הייגו דאיכא ביניהו אם אמר הריני נזיר [1]כ"ט ימים מגלח לכתחילה ליום שלשים אלינא דבר פדא ולרב מתנא הולך ומשלים כל ל' שאין שום נזירות פחות מל' יום ואינו מגלח עד ל' וא': **והא** [2]**סגן גילח** [1] **יום ל' לא יצא כאומר שלימים.** (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [2] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה בגיסא אחרינא דישא כאומר שלימין ומפרש לה דישא לבר פדא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [3]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [4]לא יצא כאומר שלימין ודרושי מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ואימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [5] כזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: **תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס"א.** דלכי גילח ביום שלשים ואחד דראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה בתומו יום עצמו ונמצא דכי מגלח נמי בשניה [1]ביום ס"א קאים ליה ביום שלשים ואחד: **בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא.** למה לי כולי האי בשביל חסר אחד קני: [2]**אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח** [1] [3]**ביום שלשים כו'.** אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: **אלא סיפא מסייעא ליה.** לבר פדא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי וריש דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפרים הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

וכר פדא אמר לך. אטו מי ליכא חד מינייהו דלא אתא לדרשא: **אלא מדהכוא למניינא הנהו נמי.** דלדרשא אתי להו למניינא[2]: **תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח** [1] **לשלשים ואחד יום כשלמא לרב מתנא.** דאמר שלשים היינו דקאמר שמגלח [יום] [2] שלשים ואחד דהיינו לאחר מלאת ימי נזרו: **אלא לבר פדא.** דאמר עיקר נזירות לא הוי אלא כ"ט [3]כשלשים אינבי ליה לגלח: הכי גרסינן **אלא רישא נעשה כאומר שלימים:** [4] **אמר לך בר פדא.** רישא דתני שמגלח לשלשים ואחד: **נעשה כאומר שלשים יום שלימים.** ולכתחילה מגלח ליום שלשים ואחד וכיון דלא אמר בהדיא שלימים אם גילח ליום שלשים יצא: [5]**דקסבר מקצת היום.** שעבר מיום שלשים כמי שעבר כולו דמי והאי דמגלח לבתר הכי נעשה כמי שגילח ליום שלשים ואחד. ואם תאמר הואיל ולבר פדא נמי צריך להמתין [6] עד יום שלשים ואחד מאי איכא בין רב מתנא לבר פדא איכא [7]לבר פדא אם נטמא ביום שלשים אחר מלאת קרינא ביה ושוב אינו סותר את [8] נדרו ולרב מתנא דאמר אין עיקר נזירות פחות משלשים יום אין מלאת קרינא ביה ולרב למנות

[1] נרחה דל"ל לחידי לאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו וכו'.

נוסחת הריב"ן

[1] שמגלח לל"א יום: [2] כ"ע יום: [3] ולרב מתנא קשיא סיפא דאם גילח ליום ל' יצא משום דאם גילח ליום ל' יצא אמר לך בר פדא נעשה כאומר שלשים יום שלימים ל"א יום והדר מגלח. איכא דגרסי ר': [4] [וגמגמנו וכ"ע]: [5] תמילה: [6] דקתני יצא כאומר סתם ופרושי ר': [7] סגון: [8] (כיום ס"א) ליתא בכ"ר: [9] גילח את הראשונה ביום כו':

הגהות הב"ח

(א) גב' מקצת היום ככולו והא תנן אמר הריני נזיר שלשים ואחד יום גילח ליום: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' למניינא משום הכי תני שלשים ואע"ג דבציר אחד הוא. הס"ד: (ג) ד"ה תנן וכו' יום שלשים ואחד כשלמא: (ד) ד"ה הכי גרס' הס"ל עם ד"ה אמר לך יד"ה נעשה כאומר וכו': (ה) ד"ה דקסבר וכו' אינו סותר את נזרו ולרב מתנא: (ו) ד"ה והא תנן גילח ליום וכו' למאה יום וכו' שלשים יום שלמים לצרוך למנות תחלה לשלשים וא' ולגלח וכו' שלשים יום שלמים ואם אמר: (ז) ד"ה אמר לך וכו' אם גילח הראשונה ביום שלשים:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה שלמד. ראאר הריני נזיר היום ונזיר ל"ל ומיר היום:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו' והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ"ל. נ"ב אם גלח ביום שלשים יצא דוקא יום שלשים כל"ל. ת"מ: ב) ד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא יצא כשלמא לא דוקא יום שלשים. נמחק תוכות לא דוקא יום שלשים. נמחק תוכות לא דוקא יום שלשים:

הגהות התוספות

1. ל"ל לכתחילה ל"ל הייגו טעמא דכשיאמר שלשים מו'. 2. ל"ל הוי כלילו. 3. ל"ל דלא אמריגן כוח מקצת היום כו'. 4. ל"ל לומר. 5. ל"ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. ל"ל דמדרבנן.

מסורת הש"ס

ג) לקמן טו., ב) ולקמן ו.: טו: מ: פסחים ד. נה. מ"ק עז: יח: יט: כ: בכורות כ: כח. מה (ב.). ג) לקמן טו., ד) [ומבאן שייך לדף ו.].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com